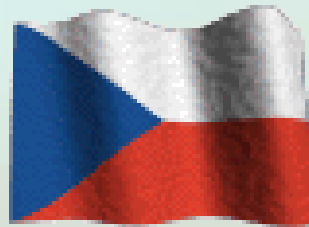

Promotion and Support of Implementation of Directive 2010/32/EU on the prevention of sharps injuries in the hospital and health care sector

Regional Seminar
Vienna, 16 April 2013

Praxe v české republice

Ivana Štěpánková
Zbyněk Moravec

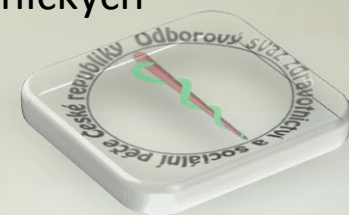
Důležitá data

- **17. 11. 2008** – oznámen úmysl HOSPEEM a EPSU zahájit jednání
- 17. 7. 2009 – podepsání Rámcové dohody o prevenci HOSPEEMem a EPSU
- 10. 5. 2010 – přijetí Směrnice 2010/32/EU
- **11. 5. 2013** – a) uvedení předpisů v účinnost
nebo
- b) zajištění zavedení opatření dohodou sociálních partnerů

před 17. 11. 2008

- ~~20/1966 – obecně kodifikována lékařská péče o zaměstnance~~
- 145/1988 – národní předpis o akceptaci mezinárodní úmluvy o lékařské péči o zaměstnance
- 258/2000 – zákon o ochraně veřejného zdraví – kategorizace prací a práce s biologickými materiály
- 178/2001 – upřesňuje práci s biologickými materiály
- 185/2001 – zákon o odpadech – ostré předměty nebezpečný odpad
- ~~494/2001 – evidence a hlášení úrazů~~ nový předpis 201/2010
- 432/2003 - kriteria pro kategorizaci prací ve vazbě na rizikové faktory pracovního prostředí, vč. tzv. biologických činitelů
- ~~195/2005 – hygienické požadavky na zdravotnická zařízení, vč. zacházení s použitým zdravotnickým materiálem (tj. injekčních jehel)~~ nový předpis 306/2011
- 262/2006 – zákoník práce - řeší i oblast BOZP, mj. i proces identifikace a hodnocení rizik a přijímání opatření na jejich minimalizaci
- 309/2006 – doprovodný zákon k zákoníku práce, mj. řeší otázku odborné způsobilosti osob provádějících hodnocení rizik
- 537/2006 – očkování proti přenosným nemocem, i exponovaných zdravotnických pracovníků
- 361/2007- podmínky ochrany zdraví

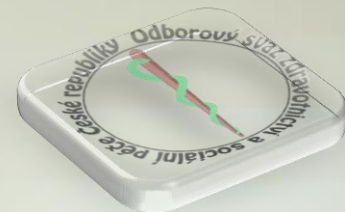

Aktuální stav (tj. do 11. 5. 2013)

Problematika je řešena v kompetenci 3 ministerstev:

zdravotnictví, práce a sociálních věcí, životního prostředí

- 372/2011 – zákon k lékařské péči, nahrazuje zákon č. 20/1966 (zdravotní služby)
- 373/2011 – zákon o specifických zdravotních službách - nově upravuje lékařskou péči o zaměstnance, nahrazuje v této věci zákon z roku 1966
- 79/2013 –podrobnosti k pracovnělékařským službám

Řešeno směrnici

- **Hodnocení rizik**
Risk assessment
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
- Školení
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

Řešeno v ČR navíc

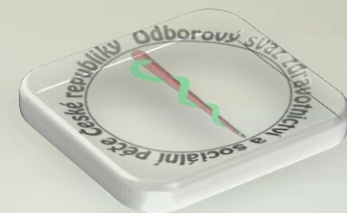
- Lékařské prohlídky
- Povinnost očkování
- Nakládání s odpady

Povinnost zaměstnavatele ze zákoníku práce.

Po vyhledání nebezpečných faktorů následuje jejich vyhodnocení různými metodami a přijetí opatření.

Každý rok nebo po nehodě či po zjištění nových skutečností se provádí kontrola popř. přehodnocení a doplnění. Výsledkem by měla být minimalizace rizik.

Řešeno směrnicí

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
Elimination, prevention and protection
- Informování a osvěta
- Školení
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

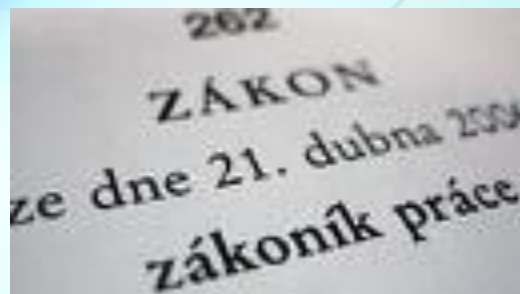
Řešeno v ČR navíc

- Lékařské prohlídky
- Povinnost očkování
- Nakládání s odpady

Odstranění rizik, nebo alespoň jejich minimalizace, je dalším krokem v procesu identifikace a hodnocení rizik, resp. je jeho završením.

Upřednostňovat by se měla technická a kolektivní opatření, zbytková rizika se řeší zejména za použití osobních ochranných prostředků nebo úpravami režimu práce.

Příklad 1

prevence a ochrana

„Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce.

Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.“

Řešeno směrnicí

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
Information and awareness raising
- Školení
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

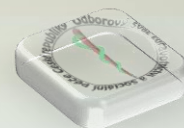
Řešeno v ČR navíc

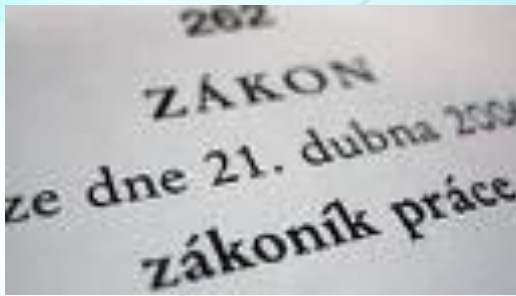
- Lékařské prohlídky
- Povinnost očkování
- Nakládání s odpady

Seznamování s identifikovanými riziky a opatřeními je povinnou informací, kterou musí zaměstnavatel zaměstnancům poskytovat .

Veřejně přístupné informace – viz portál www.bozp-info.cz.

Bývalá centrální systémově řízená osvěta během posledních let mizí.

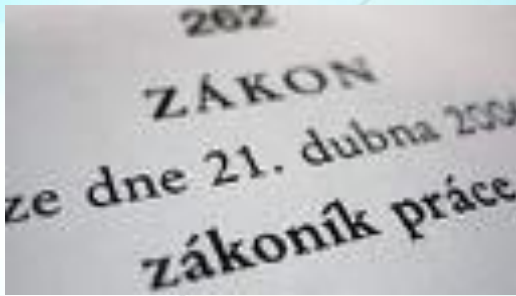
Příklad 2 informace

„Informace a pokyny musí být zajištěny vždy při přijetí zaměstnance, při jeho převedení, přeložení nebo změně pracovních podmínek, změně pracovního prostředí, zavedení nebo změně pracovních prostředků, technologie a pracovních postupů. O informacích a pokynech je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci.

Zaměstnavatel je povinen

- nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti
- informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla jím vykonávaná práce zařazena
- zajistit, aby práce v případech stanovených zvláštním právním předpisem vykonávali pouze zaměstnanci, kteří mají platný zdravotní průkaz, kteří se podrobili zvláštnímu očkování nebo mají doklad o odolnosti vůči nákaze“

Příklad 3

informování, osvěta, prevence

Zaměstnavatel je povinen

- sdělit zaměstnancům poskytovatele pracovnělékařských služeb a jakým druhům očkování, preventivních prohlídek a vyšetření jsou povinni se podrobit, umožnit jim podrobit se těmto očkováním, prohlídkám a vyšetřením v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví
- nahradit zaměstnanci, který se podrobí preventivní prohlídce, vyšetření nebo očkování případnou ztrátu na výdělku, a to ve výši průměrného výdělku
- umožnit zaměstnanci nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci
- nepoužívat způsobu odměňování prací, při kterém jsou zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí újmy na zdraví a jehož použití by vedlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců

Řešeno směrnicí

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
- Školení
Training
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

Řešeno v ČR navíc

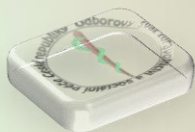
- Lékařské prohlídky
- Povinnost očkování
- Nakládání s odpady

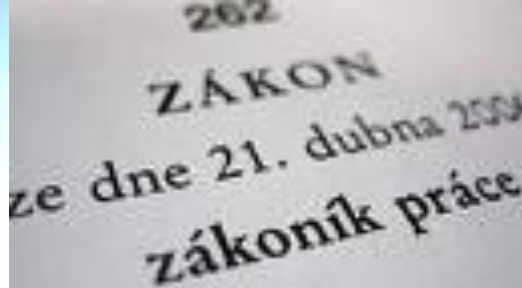
Povinnost zaměstnavatele, stanovena zákoníkem práce.

Obvyklá praxe - nový zaměstnanec absolvuje vstupní školení, periodické se obvykle opakuje po dvou letech, u vedoucích zaměstnanců je periodicitu obvykle tříletá.

Součástí školení je i ověřování znalostí, v případě vedoucích zaměstnanců se převážně používá písemná forma.

Obsahová náplň a řádné provádění školení je součástí všech kontrol (prováděných státními orgány nebo odborovou inspekcí).

Příklad 4 školení

„Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování. Školení je zaměstnavatel povinen zajistit při nástupu zaměstnance do práce, a dále

při změně pracovního zařazení nebo druhu práce

při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů

v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Zaměstnavatel je povinen určit obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení. Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho závažnost, musí být školení podle věty první pravidelně opakováno; v případech uvedených výše musí být školení provedeno bez zbytečného odkladu.“

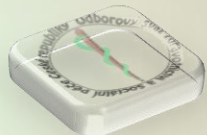
Řešeno směrnicí

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
- Školení
- Hlášení (a evidence)
Reporting
- Zásahy a následná opatření, sankce

Řešeno v ČR navíc

- Lékařské prohlídky
- Povinnost očkování
- Nakládání s odpady

Primárně uloženo zákoníkem práce, podrobnosti rozvedeny v jiném právním předpise (2010). Zaměstnanec má povinnost hlásit i drobná poranění, zaměstnavatel je povinen o všech poraněních vést evidenci, přijímat opatření a ve stanovených případech plnit i obsáhlejší deklarační povinnosti.

Řešeno směrnici

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
- Školení
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

Response and follow-up, sanctions

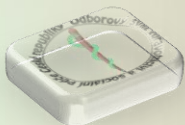
Řešeno v ČR navíc

- Lékařské prohlídky
- Povinnost očkování
- Nakládání s odpady

Státním orgánům dohlížejícím nad oblastí bezpečnosti práce jsou svěřeny sankční nástroje dosahující řádově milionů korun.

Sankcionovat lze např. nedostatky v hodnocení rizik, nedostatky v agendě pracovních úrazů, v nakládání s odpady, kategorizaci prací, porušování hygienického režimu aj.

*Př.: Neplnění oznamovacích povinností u pracovních úrazů – 300 tis.
Neposkytování OOPP - 2 mil.*

Řešeno směrnicí

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
- Školení
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

Řešeno v ČR navíc

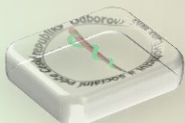
- Lékařské prohlídky
Medical check
- Povinnost očkování
- Nakládání s odpady

Zakotveno ve více předpisech, stěžejní je vyhláška z r. 2013 - předepisuje většinu lhůt ve vazbě na rizikové faktory pracovního prostředí a další hlediska.

Zdravotničtí pracovníci mají termíny minimálně 3 a 5 let (ve vazbě na věk) a ve vyšší míře rizika 2 roky.

Druhy prohlídek:
vstupní

*periodické – podle druhu práce,
stanovené právními předpisy
mimořádné – po úrazu*

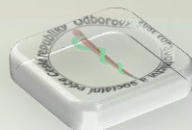
Řešeno směrnicí

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
- Školení
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

U exponovaných zdravotnických pracovníků – laborant, hematologie, infekční oddělení, záchranná služba,... - povinné očkování proti hepatitidě typu B
Nepovinné – v kolektivní smlouvě lze sjednat ze sociálního fondu

Řešeno v ČR navíc

- Lékařské prohlídky
- Povinnost očkování
**Obligation
vaccination**
- Nakládání s odpady

Řešeno směrnicí

- Hodnocení rizik
- Odstranění rizik, prevence a ochrana
- Informování a osvěta
- Školení
- Hlášení
- Zásahy a následná opatření, sankce

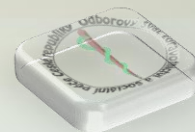
Řešeno v ČR navíc

- Lékařské prohlídky
 - Povinnost očkování
 - Nakládání s odpady
- Waste management**

Zákon z r. 2001 - upravuje nakládání s odpady, u nebezpečných odpadů, kam patří i ostré předměty, jsou uplatňovány přísné požadavky na separaci a konečné zneškodnění.

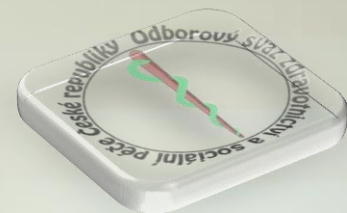
Použité ostré předměty nesmí být ukládány do papírových obalů nebo plastových lahví, ukládají se pouze do pevných, nepropíchnutelných, těsně uzavíratelných nádob. Nádoby by měly být plněny maximálně do $\frac{3}{4}$ jejich objemu. Musí být těsně uzavřeny. Jejich utěsnění je vhodné navíc zajistit například přelepením víka lepicí páskou. Nádoby musí být označeny s popisem „ostré předměty“. Nádoby s odpadem mají být označeny jako „ostré předměty a nebezpečný odpad“.

Postavení odborových orgánů

- Připomínkové místo v legislativním procesu
- Zastoupení v tripartitním poradním orgánu vlády pro BOZP
- Participace na kontrole BOZP u zaměstnavatele
- Navrhování opatření zaměstnavateli,
- Aktivity - vydávání publikací a letáků, školení pro odborové funkcionáře
- Ze zákona neopominutelným účastníkem šetření pracovních úrazů – příslušný odborový orgán
- v mezních případech podnět státnímu orgánu (smlouva mezi ČMKOS a MPSV)

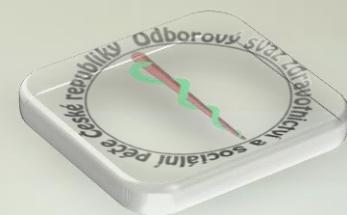
po 11. 5. 2013

„Postup při poranění ostrým předmětem nebo nástrojem

- (1) Poskytovatel zdravotních služeb je povinen bezodkladně oznámit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví každé poranění zdravotnického nebo jiného odborného pracovníka, které vzniklo při manipulaci s ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem použitým k provádění zdravotních výkonů během poskytování zdravotní péče, v jehož důsledku by mohlo dojít ke vzniku infekčního onemocnění přenosného krví. Příslušný orgán ochrany veřejného zdraví rozhodne o nařízení lékařského dohledu nad poraněným pracovníkem.
- (2) Poskytovatel zdravotních služeb je povinen postupovat při laboratorní diagnostice u poraněného pracovníka v souladu se systémem epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce.“

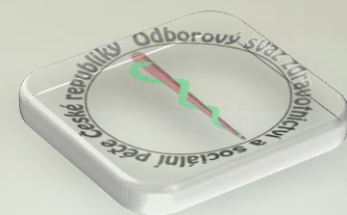
Procedure for sharps injury or instrument

- (1) Health service provider shall immediately notify the competent authority of public health any injury of medical worker or other medical specialist by handling contaminated sharp object or instrument used to perform medical care, which would result in the formation of infectious diseases pertable blood. The competent authority to protect public health decides to prescribe medical supervision on injured worker.
- (2) A provider of health services in laboratory diagnosis is obligated to procees on injured worker in accordance with the systém of epidemiological vigilance for selected infections“

- Směrnice pro Českou republiku nepředstavovala žádný závažný problém.
- Většina nebo téměř všechny body, které jsou ve směrnici uvedeny, už v našem právním systému byly, a to desítky let, nějakým způsobem ošetřeny. A to v celé řadě právních předpisů:
 - Zákoník/y práce
 - Zákon o ochraně veřejného zdraví
 - Zákony o dalších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci
 - O předcházení a šíření infekčních onemocnění řeší zákon o ochraně veřejného zdraví
 - Vyhlášky o očkování

- Directive poses no serious problem for Czech republic.
- Most or almost all points in the Directive, do in our legal system exist, in decades, treated in a number of laws:
 - Labour Code/s
 - The law on the protection of public health
 - The laws of other requirements for health and safety at work
 - The prevention and spread of infectious diseases governed by the Act on the Protection of public health
 - Notices of vaccination

Děkujeme za pozornost

